

Centrala Stuvsta med Segersminneområdet

Särskilt värdefull kulturmiljö Nr 15

Beskrivning

Fram till 1908 var Stuvsta gård arrendegård under Älvsjö fideikommiss och år 1910 köps Stuvsta gård upp av fastighetsbolaget Stuvsta AB som börjar stycka av marken för villatomter. Stuvsta Lanthemsområde byggdes ut från 1909 av Bröderna Sillerström. År 1918 köptes Segersminneområdet upp av Stuvsta fastighets AB.

År 1918 uppförs Stuvsta järnvägsstation. Den bekostades av Stuvsta fastighets AB. Stationshuset ritades av arkitekt Folke Zettervall och uppfördes mellan åren 1917-1919. Kring Stuvsta station uppförs även flera servicebyggnader så som affär och post. Området planlades och Stuvsta Villastad får år 1919 en ny stadsplan ritad av John Åkerlund. Planen fastställs år 1926. Planen utformades i tidens ideal starkt präglad av nationalromantiska stadsplaneideal där villabebyggelsen och gatunätet underordnade sig de naturliga förutsättningarna med terränganpassade gator och byggnader med sparad natur. Man skapade varierande kvartersformer, trevägskors samt område avsatt för park och monumentalbyggnader.

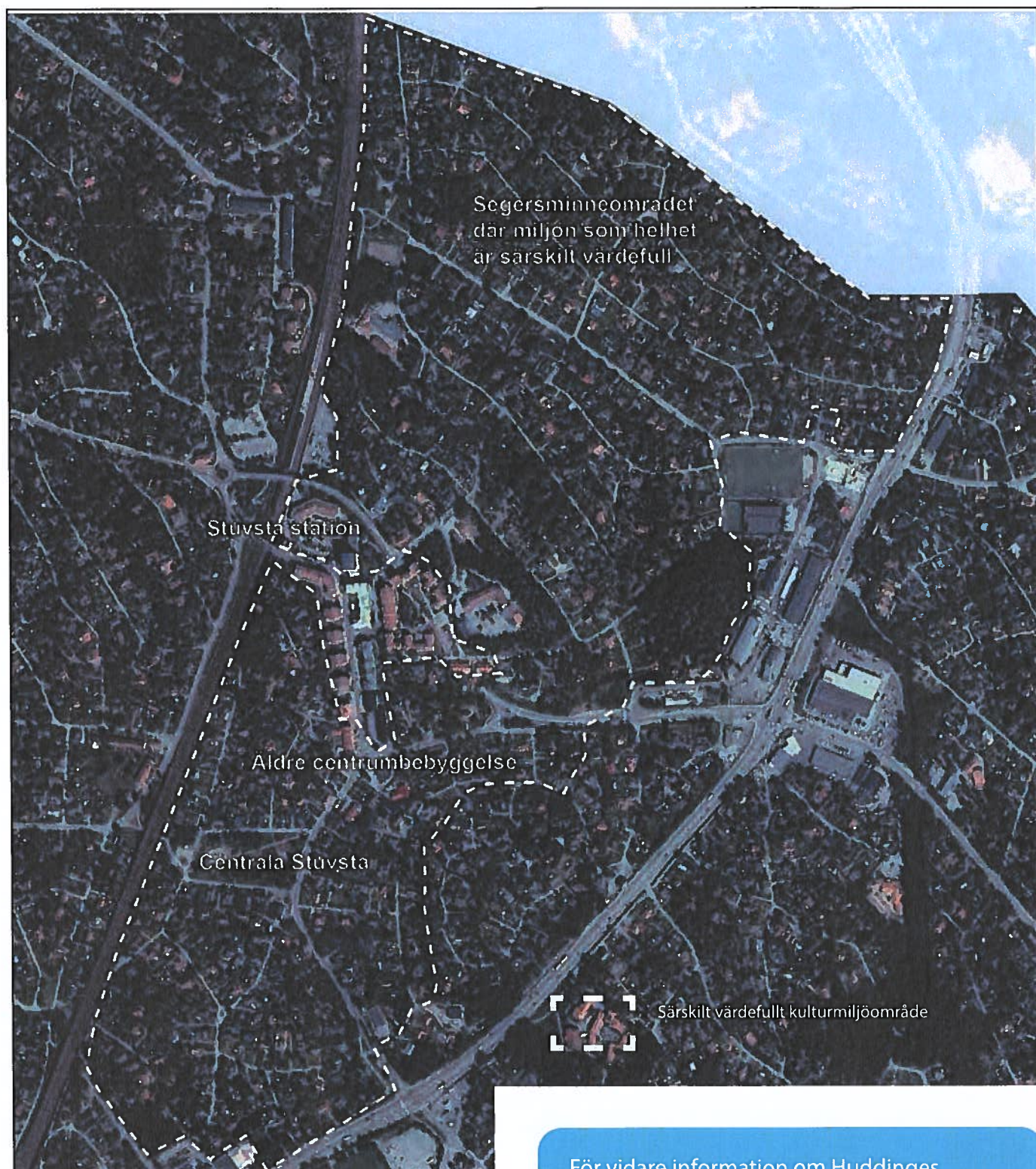
Inom Stuvstas villasamhälle som började växa fram blev tomterna med gångavstånd till stationen attraktiva för pendlare. Nybyggarna uppförde ofta först en kolonistuga och därefter självbyggda egnahemshus efter typritningar, sin tids kataloghus. Tomterna bebyggdes med egnahemshus under 1920- och 1930-talet. Byggnaderna uppfördes i trä med träpanel och sadeltak eller brutna tak, ofta målade i falurödfärg med vita snickerier. Husen placerades till större delen en bit in på tomten med en stor förgårdsmark som vetter mot gatan där ägarna planterade fruktträd och buskar, land grävdes upp för odling av bland annat potatis och rovor för det egna hushållets behov. Stuvstabolaget lämnade lån i form av byggnadskreditiv och hade från år 1920 egen byggnadsnämnd. Stuvsta municipalsamhälle bildades år 1922 och uppgick i Huddinge stormunicipal år 1947.

Egnahemsvilla från 1920-talet på Fotbollsvägen i Stuvsta

Bedömning

- Stuvsta centrum med äldre centrumbebyggelse och äldsta stationshus är den bäst bevarade stationsmiljön i Huddinge.
- Stuvsta med segersminneområdet visar på ett tydligt sätt på hur egnahemsområden växt fram nära järnvägen i början av 1900-talet. Området visar även på tidens stadsbyggnadsideal och byggande.

Särskilt värdefull kulturmiljö Nr 15

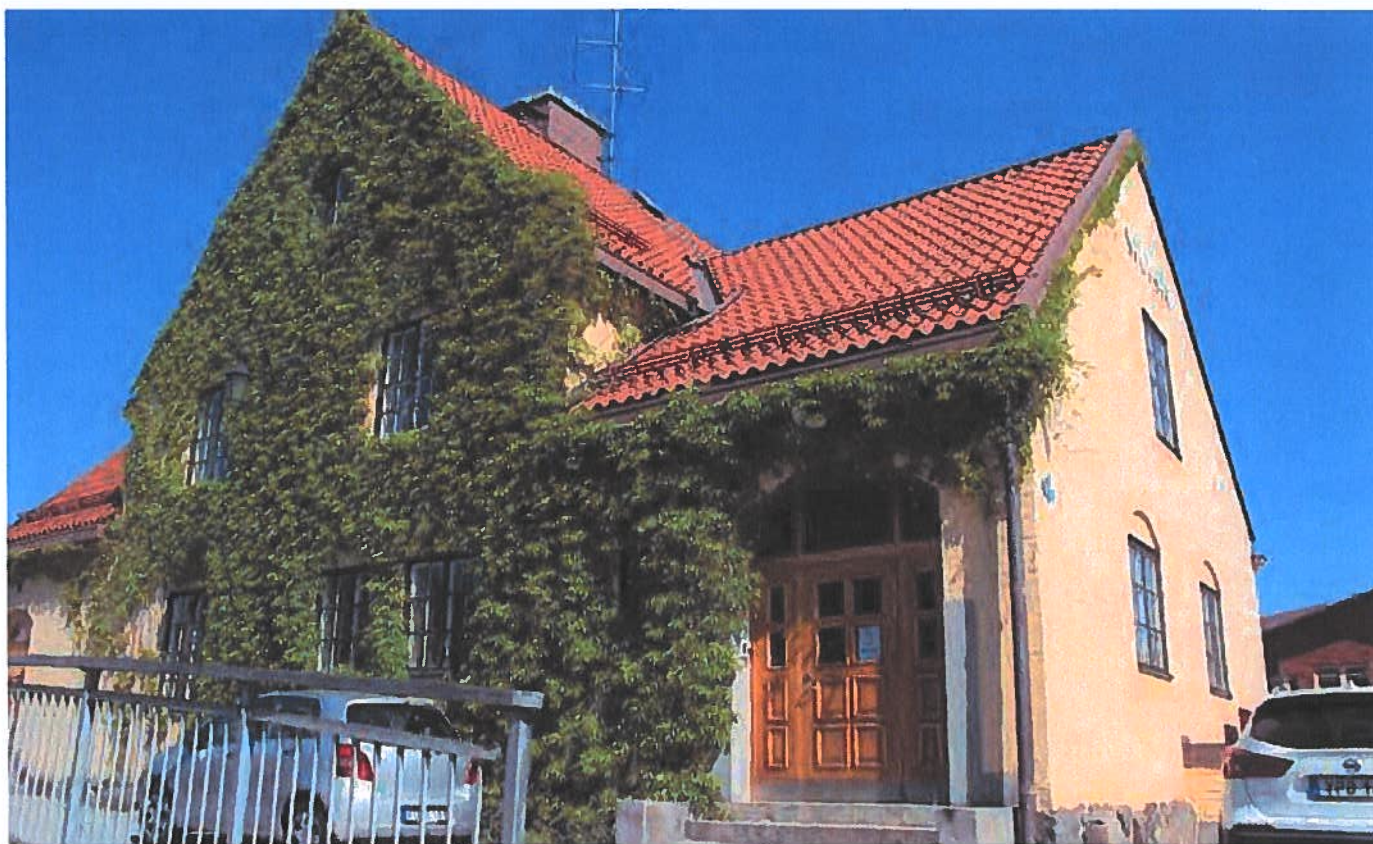
För vidare information om Huddinges småhus med övergripande historik, karaktärsdrag samt råd, läs vidare i Kulturmiljöprogrammet - DEL 2.

Tydliga karaktärsdrag

- Stuvsta station ritad av Folke Zettervall i gulslammat tegel, spröjsade fönster och grov gråstenssockel.
- Gatunät och tomter är anpassade till den naturliga terrängen och de stora höjdskillnaderna som finns i området.
- Stora fastigheter där huvudbyggnaden och komplementbyggnader är placerade en bit in från vägen med stor förgårdsmark.
- Bebyggelsen präglas av individuellt utformade villor från framförallt 1920- och 1930-talet i tidens villa-arkitektur där träpanel och pustade fasader, tvålufts fönster, tegeltäckta sadeltak eller brutna sadeltak är tongivande arkitektoniska uttryck.
- Färsättningen är ursprungligen i varierande nyanser, t.ex rött, guldockra, grönt och brunt.
- Tidens stilideal med nationalromantik och 1920-tals klassicism är tongivande i området.
- Kvarvarande stora tomter karaktäriseras av grönska med uppvuxna äldre fruktträd och buskar ner mot gatan.
- Vissa fastigheter är senare avstyckade där förgårdsmarken är bebyggd med villa från 1990-2000-talet. Den äldre villan ligger i höjdparti bakom.

Egnahemshus i Segersminne

Stuvsta stationsbyggnad från 1919

Kolonistuga vid korsningen Dalkarlsvägen/Fotbollsvägen

Råd och riktlinjer

- Stuvsta stationsbyggnad från 1919 ska vårdas och vid ändring ska sakkunnig antikvarie medverka.
- Äldre centrumbebyggelse tillkommen innan 1950 bör bevaras och underhållas. Vid bygglovsprövning bör byggnadernas ursprungliga utformning vara vägledande.
- Områdets struktur med slingrande vägar som följer den rådande terrängen, berg i dagen och naturlig grönska ska bevaras och vara vägledande vid planering.
- Området ska fortsatt präglas av grönska så som äldre uppvuxna träd, fruktträd, bärbuskar och gräsytor.
- Bevarade allmänna grönytor och skogspartier ska värnas, detta är en del av den ursprungliga tanken vid planeringen av området.
- Avstyckning av den öppna förgårdsmarken där ny huvudbyggnad placeras framför ursprunglig byggnad mot gatan är inte lämpligt då detta minskar de utpekade värdena.
- Villabebyggelsens ursprungliga arkitektoniska uttryck ska bevaras och vara vägledande vid om- och tillbyggnader.
- Tillbyggnader ska underordna sig ursprunglig volym.
- Bevara förgårdsmarken genom att förlägga tillbyggnader mot tomtens baksida.
- Minimera markarbeten i form av sprängning, fyllning och schaktning. Tomterna ska präglas av den naturliga topografin. Terrasseringar för att åstadkomma plana ytor ska undvikas.
- Markuppfyllnad med stödmurar ska undvikas mot gaturummet.
- Plank ska endast uppföras i bullerstört område.
- Nya komplementbyggnader ska placeras en bit in på tomten och anpassas till rådande terrängförhållanden.
- Mot gatan skärmas ofta tomten av med häck eller staket. Till häckar väljs med fördel gamla sorter som t.ex syren, liguster, hagtorn, oxel. Nya staket bör anpassas in i miljön, här är ett enkelt spjalstaket att föredra.
- Vid ändring i miljön ska antikvarisk sakkunnig medverka i planprocess och vid bygglov som påverka kulturmiljöns värden och karaktärsdrag.

Källa: Segersminne- en miljö att värna.

Villa längsmed Dalkarlsvägen 14-18

Exempel på tidstypiska villor i Stuvsta/Segersminne från 1920-1940-tal.